

РЕЗЮМЕ НА АВТОРСКИТЕ ПРОДУКТИ

Ема Константинова
конкурса за доцент

СОНЯ ЙОНЧЕВА. SEMPRE LIBERA, 2018

Документален филм, 70'

Продуцент: ARTO+, Програма “Култура” на Столична община;
(изпълнителен продуцент, сърежисьор, режисьор по монтажа)

Филмът представя един млад творец в апогея на неговата кариера. От Соня Йончева блика радост от живота и една естествена мъдрост, без която талантът ѝ вероятно не би могъл да разцъфне така ярко. Това е историята на едно бедно момиче от Пловдив, което днес е истинска дива, покорила най-големите оперни сцени.

През годините на професионална изява в документалното кино съм работила върху редица портрети на изтъкнати личности в сферата на културата и изкуствата. Голяма част от тези филми са били посветени на ярки творци, които вече не са между нас – като Борис Христов, Катя Паскалева, Емил Чакъров, а други – на артисти в зенита на своите кариери като Пласидо Доминго, Стефан Данаилов и Силви Вартан.

Филмът за световно-известната оперна певица Соня Йончева излезе от този модел. Той ми даде рядката възможност да разкажа историята на артист, който вероятно все още не е достигнал пика на своя потенциал. Снимките по този проект продължиха близо две години на различни места по света – Ню Йорк, Мюнхен, Виена, Милано, Лондон, София, Пловдив, докато следвахме Соня в нейния триумфален път по най-големите оперни сцени.

За мене най-голямата стойност на този филмов материал се състои в това, че камерата ни улови много специални моменти и искрени емоции, които обикновено остават скрити за публиката; в това, че документирахме житейския и професионален път на Соня Йончева тъкмо в този момент – докато той все още е във възход; че създадохме ценен архив, който може да бъде полезен на следващите документалисти, избрали да разкажат историята на тази изключителна българска певица. Като потвърждение на последното ще отбележа, че бяхме потърсени от великобританската компания Evoke Films, която пожела да използва наш материал за свой проект, посветен на голямото българско сопрано.

ЕДНО АНТАРКТИЧЕСКО ЛЯТО, 2018

документален филм, 46'

Продуцент: ВАІ, Проф. Христо Пимпирев;
(изпълнителен продуцент, сценарист, режисьор, режисьор по монтажа)

Филмът проследява битието и работата на група мъже и жени, учени, отдалечени на хиляди километри от цивилизацията – сред вечните ледове и девствената природа на остров Ливингстън. Тук няма нарочни интервюта, нито дикторски текст. Това е наблюдение на истинския, прост и суров живот в отдалечената база, на топлотата в човешките отношения, представени на фона на величествения антарктически пейзаж.

“Едно антарктическо лято” е вторият филм на антарктическа тема, по който работих с Българския Антарктически Институт и проф. Христо Пимпирев. Първият ни съвместен проект, озаглавен “Антарктида – ледена любов” беше класически научно-популярен филм, който разказваше подробно историята на ледения континент, хвърляше светлина върху международните спогодби, регламентиращи неговата експлоатация, представяше научната работа на нашата експедиция и фокусираше вниманието върху общи проблеми като глобалното затопляне.

За разлика от него, “Едно антарктическо лято” има съвсем различен подход – той не разказва за Антарктида, той наблюдава живота в нашата база. Информативният наратив е сведен до минимум – представен е под формата на текст, който дава само най-необходимите фактологически репери. Голямата ми цел в този филм беше да направя авторовото си присъствие възможно най-незабележимо, да създам у зрителя усещането, че е свидетел на автентични, “нередактирани” сцени от живота.

Тъкмо тази автентика, според мен, е най-голямото качество на филма, тя го превръща в истински документ за българското присъствие на о-в Ливингстън. “Едно антарктическо лято” беше създаден в чест на тридесетата годишнина от първата българска антарктическа експедиция.

Кота 42, 2010

документален филм, 62'

Продуцент: Red carpet; Програма “Култура” на Столична община;
(режисьор, режисьор по монтажа)

Обещаващият млад алпинист Иван Кожухаров претърпява трагичен инцидент при катерене във френските Алпи. Въпреки песимистичните лекарски прогнози, че ще остане изцяло парализиран, след 10 месеца в женевска болница той успява да раздвижи ръцете си. Оттогава той се движи с количка, но това няма да му попречи да завърши финанси, да работи в банка и да се изкачи на връх Монблан в специално пригодена шейна.

Филмът, посветен на Иван Кожухаров, беше замислен и изпълнен като част от един по-мощен проект – “Програма за мотивация и интеграция на хора с увреждания”, който включваше серии от беседи и прожекции из цялата страна, както и публикации в он-лайн платформи и печатни издания. Две от основните цели на този проект бяха да насочи общественото внимание към необходимостта от промяна в неравноправното положение на хората с

увреждания у нас и да вдъхне надежда, самочувствие, воля за живот и успех у онези, етикетирани като “инвалиди”.

Историята на Иван и неговите близки трогва дълбоко – в нея няма нито фалшив героизъм, нито оплакване от житейските несгоди. Както казва самият той: “Това е един нов живот, който трябва да се научиш да живееш”. Ценността на филмовото послание е и във въпросите, които то предизвиква у “здравите и правите” – колко значими наистина са нашите проблеми, за които така обичаме да се оплакваме; как бихме се справили ние, ако животът ни подложи на подобно изпитание; как се отнасяме към онези хора, които нямат шанса да покажат своите възможности и талант, заради една нетолерантна към физическите им затруднения среда.

EXEMPLARY BEHAVIOUR, 2019

документален филм, 85'

Era Film, Агитпроп, Casablanca film production и др.;

(режисьор по монтажа)

В Литва осъдените на доживотен затвор не могат да се надяват на помилване. И все пак... се надяват. Режисьорът Аудриус Мицкевичус, чийто брат е станал жертва на убийство, прекрачва прага на непознатия и плащещ затворнически свят, за да търси отговори, за да се опита да разбере. За да прости.

Филмът “Exemplary behaviour” (“Примерно поведение”) е замислен като част от поредица артистични и социални акции, целящи да предизвикат вниманието към съдбата на осъдените до живот затворници в Литва. Литва е сред европейските страни, в която не съществува практиката на пробацията. Големият социален принос на филма е в усилието да вкара тази концепция в обществения дискурс. Темата обаче ни най-малко не е локална, за което свидетелства и факта, че филмът е международна копродукция. Въпросът за възможностите и средствата, чрез които санкцията срещу извършилите тежки престъпления би могла да стимулира промяна в тяхното съзнание и поведение, е важен навсякъде и актуален във всяка историческа епоха.

Извън това собствената съдба на филма “Exemplary behaviour” е особена и драматична. Той е замислен и започнат от Адриус Мицкевичус, но е завършен от Нериус Милериус (първоначално сценарен консултант на филма), тъй като Мицкевичус умира, без да осъществи докрай своята идея. Тази тежка загуба поставя трудни задачи пред екипа – да останем верни на всичко онова, което авторът на оригиналния замисъл е искал да каже в своето произведение, да съхраним поетичния му глас и избрания от него визуален код, като в същото време създадем филм, който общува с публиката и който може да бъде почувстван и разбран от зрителя.

Аз се включих в този проект на по-късен етап. Вече бяха направени няколко монтажни варианта на историята, но за жалост тя се разпаднаше и не въздействаше по желания начин. Безспорно, в самото ДНК на филма има някои особености и липси, които след смъртта на Мицкевичус нямаше как да бъдат компенсирани. Нашият единствен ход беше напълно да прекомпозираме наличния материал.

Резултатът от тези усилия беше официално представен през есента на 2019 година на фестивала Dok Leipzig, където филмът получи 3-те най-значими награди: "Златен гълъб" за пълнометражен документален филм, наградата на Интеррелигиозното жури и наградата на FIPRESCI.